

Siðsøga

Óli Jacobsen

Hervør Djurhuus: SJÓLÁT OG VANLUKKUR Í HÚSAVÍK

Lívið var hart tá í tíðini. Umframt at missa foreldur og systkin var Hervør eisini eygnavitni, tá ið tveir ungir menn umkomust

2. partur

Hósdagin tann 26. februar 1942 var eg vitni til eina syrgiliga vanlukku í Húsavík, sum kostaði tveimum ungum monnum lívið.

Motorbáturin Immanuel, eisini kallaður Sabburin, hann hevði ein Sabb motor, hevði verið á útróðri. Tað var gott veður, tá teir fóru. Men tá ið teir komu heim aftur, var vindurin vaksin nógv. Tá teir koma inn móti Rimilin komu knappliga nøkur stór óløgir. Samstundis hendir eisini tað óhepna, at motorurin steðgar.

Teir vóru fimm menn við bátinum. Teir vóru Jóan Petur Magnussen, í Toft, Jákup Sørensen, undir Leitinum, Jógvan Joensen, hjá Dion, Óli Johannesen, nevndur Ollin, og Søren Sørensen, sonur Antines Sørensen, kendur lógtingsmaður hjá Fólka flokkinum.

Tað eydnaðist Jóan Petur og Jákupi at kom upp á land, meðan hinir triggir fóru á sjógv. Søren fekk tikið í mastrina og eini ár, og hann varð bjargaður, meðan tann 26 ára gamli Óli Johannesen, kallaður Ollin og tann eitt ár yngri Jógvan Joensen druknaðu. Óli kom eina ferð nakað nær, og Søren roynda at skjóta eina ár til hansara. Men Óli rakk henni ikki. Hann fór undir og kom ikki upp aftur.

Jógvan hjá Dion hevði fingið fatur í eina línu. Hann kom ongantíð rættiliga upp undan, áðrenn hann hvarv.

Olli var sonur Óla við Á í seinni giftu við Dagmar av Bø. Hon var ommusystir mín. Hon var eisini á annan hátt hart rakt. Sonurin Annbjørn var avlamin og sat í koyristóli. Hann doyði ungur.

Óli doyði í 1945, 92 ára gamal. Til upp móti 90 ára aldri tók hann lut í tí arbeiði, eitt stórt føroyskt bóndabruk førir við sær. Ein dóttir hansara í fyrru giftist við Poul Niclasen, kendur sum blaðstjóri á Dimmalætting og sum landstingsmaður fyri Sambandsflokkinn.

Báðir teir umkomnu vóru ógiftir, men mamma Jógvan, Anna Sofia, sum var einkja, sat eftir við tveimum børnum. Hon hevði mist mannin, Dion, av tuberklum.

Jógvan var tí roknaður fyri at vera forsyrgjari. Hetta hevði týðning fyri tryggingina. Mamman, sum var nakað veik frammanundan, tók tapið av soninum ógvuliga tungt og kom ikki fyri seg aftur. Vit vóru eisini skyldfólk.

Staðið, har bátavanlukkan hendi í 1942 er fremst á myndini. Hervør og onnur eygleiddi hendingina úr bygdini aftast í myndini

Lastbilurin hjá Poul Johan, her avmyndaður saman við børnum, sum hildu hetta vera eitt stórt upplivsi. Tey eru f.v. Magnus í Toft, Jóannes Clementsen, Hanus í Skumputoft, Anfinn Danielsen, Ernst Danielsen og Dánjal Danielsen.

Systrarnar hjá Jógvani vóru Lena og Fridrikka. Eg stóð og eygleiddi hendingina, bert 9 ára gomul. Eg stóð undir liðini á Lenu, sum sá beiggja sín Jógvan drukna. Hetta var skakandi at uppliva, og enn verri var tað sjálvsagt hjá Lenu, sum sá beiggja sín fara á henda hátt.

Eg minnst, at báturin rak inn móti skerinum, og at menn sendu boð eftir pápa, sum teir so settu eina línu á. Síðani svam pápi út á skerið at fáa bjarga tí eina

manninum. Pápi var ein óvanliga djarvur maður, kanska legði hann stundum nakað nógv fyri.

Lena hevði brek í hondunum. Sagt verður um Fridrikku, at hon hevði sjáldsama góðar gávur. Hon fór á háskúla í Havn, har hetta rættuliga kom til sjóndar. Jóhannes av Skarði, sonur Símun, vildi hava hana í húsið hjá honum. Men mamman vildi hava hana suður aftur at vera hjá sær. Hon giftist ikki.

Teir menninir, sum vórðu bjargaðir, vóru

Jóan Petur Magnussen, Jákup Sørensen og bróðursonur hansara Søren. Hann býr í Noregi. Jákup hevði fyrst í januar fingið ein son, sum ikki var doyptur, tá ið vanlukkan hendi. Hann varð uppkallaður Óli Jógvan eftir teimum báðum, sum umkomust.

Líkið av Óla rak á land sunnudagin eftir, meðan einki sást aftur til Jógvan.

Hetta var sjálvsagt ein hvøkkur fyri alla bygdina, sum tað stóð í Dagblaðnum: »Húsavík er ikki stór bygd, so tað er stórir saknur og missur í hesum báðum unglingum í bestu árum«.

Báturin var ikki so illa skaddur, hann kom at vera í drift í fleiri ár eftir hetta.

Útigloymdir á minnisvarðanum

Her skal skoytast uppí, at teir báðir Óli og Jógvan eru útigloymdir á listanum yvir teir, sum fórust á sjónum bardagaárini. Á minnisvarðanum í Viðarlundini í Havn eru allir teir nevndir, sum fórust á sjónum frá tí seinni heimsbardagi byrjaði í september 1939 uttan mun til, um teir vóru farnir av krígsávum ella ikki.

Tað er bert ein húsvíkingur á hesum minnisvarðanum. Tað er 32 ára gamli Hanus Sørensen. Hann var sjálvur annar í stýrihúsinum á Loytnantinum á veg heim úr Grønlandi, tá ið teir á Kappanum tann 1. oktober 1939 fingi ein sjógv. Teir vóru tveir staddir í stýrihúsinum. Sjógvurin rakti so meint, at hann tók Hanus úr stýrihúsinum og fyri borð. Bløðini skrivaðu, at hann skuldi giftast hendan veturin. Hann hevði ætlað, at hetta skuldi verða hansara seinasti túrur, tí hann skuldi leggjast heima at fáast við jørðina. Hanus er vist tann fyrsti føroyingur, sum doyði á sjónum, eftir at heimsbardagi byrjaði.

Hanus var pápabeiggi systkinabarn mitt, Hanus undir Leitinum, sum býr í mínum barndómsheimi, sum hann eigur. Hanus, sum varð føddur í 1940, er uppkallaður eftir pápabeiggjanum.

Hanus hevur eisini dugnað hesi frásøgn við upplýsingum, sum hann kennir til.

Vanlukkan í Dali

Undir krígnum hendi ein ræðulig vanlukku í Dali. Tveir dreingir høvdu funnið eina sprengiløðing í fjørni og fóru saman við einum vaksnum manni inn í skúlan at taka hana sundur. Løðingin sprongdist, og allir triggir doyðu. Hetta minnst eg væl. Pápi